

27. september 2021

EM2021/15a

Åbningsdebat på baggrund af åbningstale af Formanden for Naalakkersuisut.

(Formand for Naalakkersuisut)

Ærede medlemmer af Inatsisartut, ærede formand for Inatsisartut, Naalakkersuisut og ikke mindst alle borgere, som følger med i Inatsisartuts samling. Inatsisartuts efterårssamling er nu startet. Fra Siumut vil vi takke formanden for Naalakkersuisuts åbningstale med følgende bemærkninger:

Indledningsvis håber jeg, at I alle har benyttet sommerens dage til at samle på nye kræfter. Må efterårssamlingen blive en god og givtig samling til gavn for vort land og vores folk.

Vi har på lige fod med andre partier set frem til debatten om formanden for Naalakkersuisuts åbningstale, da debatten giver anledning til partierne at belyse deres mærkesager og helhedssyn.

Siumut har siden partiets etablering holdt fast i sine vigtigste målsætninger, hvilket er at give Grønlands befolkning fuld kompetence til at træffe alle sine beslutninger. Vejen til selvstændighed har været en lang vej med mange forhindringer, som er blevet udryddet under vejs. Siumut har aldrig været i tvivl, at vi en dag skal opnå selvstændighed, og at vi højtideligt vil realisere målet og synge vor nationalsang, og markere Grønlands selvstændighed, hvor vi alle har deltaget i arbejdet. Det er suverænt op til os selv at bestemme, hvor tidlig vi skal opnå selvstændighed, men hvis vi modarbejder hinanden, bliver udsigten til realisering af målet selvfølgelig blive længere. Det er afgørende hvordan vi udnytter landets ressourcer mest hensigtsmæssigt og til gavn for os alle sammen. Vi lever i et kæmpemæssigt land med enorme ressourcer, og vi har fuld tillid til at landets ressourcer kan udnyttes hensigtsmæssigt, og at der er rigelige mængder af dem. Vi har noteret, at formanden for Naalakkersuisut ikke nævner dette vigtige emne i hans åbningstale, hvor åbningstalen forventeligt må give fingerpeg om hvilken retning befolkningen skal udvikler sig, og særligt omkring et så vigtigt emne?

Vi glæder os over, at formanden for Naalakkersuisuts udmelding om behovet for forbedring af de ældres levevilkår, så de kan leve et anstændigt liv, og vi glæder os over at foregående Naalakkersuisut har tilvejebragt dette arbejde, og at det nye Naalakkersuisut har besluttet sig for

følge arbejdet. De ældre er samfundets ryggrad, hvor den yngste generation åndelig og kulturel næring, så alle generationer kan leve i samhørighed. Vi har et inderligt håb om, at der opnås enighed om emnet uden stridigheder her i Salen, så de ældre får en værdig alderdom efter mange års virke, så de får kræfter til at leve med deres efterkommere i fred og ro i dette land.

Fra Siumut mener vi, at tiden er blevet moden til påbegynde det reelle arbejde for en nationsopbygning, ikke igennem en populistisk tilgang, men ved at tage fat på nogle af realiteterne omkring de svære og vanskellige spørgsmål. Selvstyreløven indeholder klare bestemmelser, hvor der i § 21 lyder "Beslutning om Grønlands selvstændighed træffes af det grønlandske folk". Den præcise ordlyd er resultatet af selvstyrekommissionens arbejde, men Naalakkersuisut koalitionen har grundet deres udmelding om indbyrdes uenigheder skabt tvivl i befolkningen, og i Siumut mener vi at der er behov for en klar tilkendegivelse, hvorfor vi må tage en fordomsfri diskussion om hvem det grønlandske folk består af, så der ikke længere kan være tvivl herom. Vi vil derfor ønske formanden for Naalakkersuisut om klart at fortælle hvem det grønlandske folk består af.

Sydgrønland var et stort omdrejningspunkt under valgkampen, og fra Siumut vil vi uomtvisteligt henlede opmærksomheden på anlægsloven om etablering af international lufthavn i Nuuk og Ilulissat samt regionallufthavn i Qaqortoq, som blev godkendt af Inatsisartut den 15. november 2018 som punkt 21, og at lufthavnsbyggeriet gennemføres i henhold til loven. Her blev det fastslået, at Qaqortoq lufthavn skulle være 1.500 meter lang bane, hvorfor vi mener at banelængden bør fastholdes. Lufthavnen bliver en vigtig forudsætning for selvforsyningen, landbruget, turismeudviklingen, erhvervsudviklingen og mange andre ting, men desværre ser vi mange forskellige forsøg på hindringer for etablering af Qaqortoq lufthavn, hvor vi finder det bekymrende at flere Naalakkersuisutmedlemmer igennem flere år kraftigt har opponeret imod etablering af lufthavn i Qaqortoq. Såfremt anlæggelse af Qaqortoq lufthavn skal udsættes, bliver fremtiden for Sydgrønland meget usikkert – Vi vil derfor endnu engang indtrængende og uomtvisteligt opfordre til fortsættelse af anlæg af lufthavnen efter den oprindelige længde, som vi – helhjertet – vil bakke op om og medvirke til.

Man kan spørge om nøjagtig det samme spørgsmål angående Østgrønland. Hvad vil I gøre? Hvad skal der blive af lufthavnen i Tasiilaq? Vil man fortsætte planerne om 1.500 meter baneprojektet med væsentlig kortere længde – eller vil man indstille projektet?

Omkring fiskeriet kan vi konstatere, at der ikke støttes op om lokale rederier i havgående fiskeri i Kommune Kujalleq, hvor man i stedet kræver landingspligt, der ikke gælder i andre steder, hvorfor det er yderst tvivlsomt om erhvervet kan bidrage til udviklingen. Vi vil derfor spørge Naalakkersuisut koalitionen om hvilken prioritet de har omkring Sydgrønland? Man kan selvfølgelig pege på råstofudvindingen, men 100 % udenlandsk ejerskab vil uden tvivl skabe problemer.

Naalakkersuisoq for Finanser har i forbindelse med fremlæggelse af forslag til finanslov for næste år er den samlede Naalakkersuisuts forslag. Man må derfor antage, at finanslovsforslaget afspejler koalitionen samlede udspil, som samtlige af koalitionen medlemmer støtter op om. Det er i hvert fald det billede, som man udadtil forsøger at tegne, men virkeligheden synes helt anderledes. Man kan bare nævne hellefiskeafgiften for det kystnære fiskeri. Hele Naalakkersuisut koalitionen gik til valg på afskaffelse af hellefiskeafgiften, hvor sågar den ny Naalakkersuisoq for Fiskeri under valgkampen højtideligt lovede at fjerne hellefiskeafgiften med gestikulation af sin baglomme. Men finanslovsforslaget viser det stik modsatte, fordi der ikke er lagt op til afskaffelse af afgiften, men tværtimod fastholdelse af afgiften. Det er derfor helt naturligt, at mange vælgere føler sig bedraget. Men forbløffelsen bliver dog endnu større, da et af Naalakkersuisut koalitionen medlem meddelte at vedkommende ikke vil stemme for finansloven – med mindre afgiften blev fjernet. Vi har troet, at finanslovsforslaget var et samlet udspil fra Naalakkersuisut koalitionen? Men sådan ser det ikke ud, og derfor skabes der tvivl om hvilken elementer af finanslovsforslaget er man fælles om, og hvilken er man uenige om – Og hellefiskefiskerne må føle sig bedraget.

Siumut vil med spænding afvente hvilken af Naalakkersuisut koalitionen udmeldinger, som vinder indpas, og der skal ikke herske nogen tvivl om Siumut vil medvirke til afskaffelse af hellefiskeafgiften i det kystnære fiskeri.

Jeg vil benytte lejligheden til at forklare hvad Siumut har af mærkesager, som vi har holdt fast i indtil i dag, og vi holder fast i. Siumut har ingen målsætning om at skære ned på antallet af fangere og fiskere i det kystnære fiskeri, med mindre det er fiskernes eget ønske. Vi har allerede oplevet det fra 2009 til 2013. Det lykkedes ikke, fordi der ikke blev stillet andre alternative erhvervsmuligheder. Vi har stik modsat ønske, hvor vi appellerer til i fællesskab at finde flere muligheder end i dag. Vi er ikke tvivl om, at Østgrønland og hele kysten har rigelige muligheder, som endnu ikke er blevet udnyttet, og det er netop hele essensen på vores opgave her, nemlig at bane vej for flere erhvervsmuligheder for befolkningen.

Naalakkersuisut koalitionen indstillede meget pludseligt på de interesserede unges muligheder for optagelsesprøver til værnepligt og uddannelse inden for beredskab og forsvaret. Vi kan ikke forstå, hvorfor unge interesserede bliver afskåret for at kunne tjene sit land? Hvorfor skal Naalakkersuisut koalitionen hindre unge mennesker, som på egen hånd ønsker at forsyne sig selv? Skal det forstås således, at Naalakkersuisut koalitionen aftale forstås forskelligt af partierne?

Vi ønsker at stå sammen om et vigtigt emne – vi lever i et kæmpemæssigt land, med en lang kystlinje, omringet af nogle af Verdens mest magtfulde nationer – såfremt vi med ære skal agere som Verdensborgere med én stemme, er det vigtigt at fremstå som et homogent folkefærd, som befolkningen ønsker, og vi skal ikke være tabere, fordi vi ikke er samlet! Som aldrig før er det vigtigt,

at vi i relation til udenrigs anliggender, at vi har én røst og fremstå samlet. Vi har i mange år vidst, hvor vigtigt vort land er i international sikkerhedsmæssig aspekt.

Hele Verdens øjne er rettet mod os, og det er derfor ønskeligt, at det grønlandske folk fremstår ærefuldt i så vigtigt emne, som man bør værne om når man repræsenterer det grønlandske folk.

Kvanefjeldsprojektet har været et vigtigt emne i valgkampen, og vi mindes at nogle kandidater gik til valg på en øjeblikkelig indstilling af projektet. Fra Siumut har vi ellers sagt, at man selvfølgelig ikke kan indstille det uden videre, for vi lever jo i et lovsamfund, hvor vi lever efter lovens regler, som samtlige partier har godkendt og stemt igennem. Men man ville ikke lytte til dette, man ville absolut indstille projektet omgående. Desværre vandt man valget gennem vælgerbedrag, hvor tingene viser at der er realiteter, som lovgivningen sætter grænser for. Vi har i Siumut bemærket, at Naalakkersuisut koalitionen arbejder stik modsat deres valgløfter, snarere som vi bebudede fra starten, nemlig at være forsvarligt ved at følge landets love, for ellers risikerer Grønland at skulle betale erstatning. Det er selvfølgelig glædeligt, at høringsprocessen gennemføres efter vores budskaber, hvor man sågar forlængede høringen, men det er da meget tankevækkende at se konsekvenserne ved at føre en urigtig valgkamp.

Det kan vist ikke herske nogen tvivl om valgets udfald, omend der blev givet mange urigtige argumenter under valgkampen, så var budskabet at der ingen minedrift skal være i Kuannersuit. Det er måske ikke så underligt sådan som projektet har udviklet sig, og med tanke på hvor tæt projektet ligger i forhold til byen. Man har forsøgt at efterrationalisere valgkampen værende modstand mod uran og støtter – hvilket vi fra Siumut under valgkampen insisterede flere gange, at arbejdet skal køre i henhold til lovgivningen – der vil derfor være evaluering efter høringsprocessen er slut, og man kan ikke træffe beslutning forud...

Valgresultatet skal ikke forstås således, at samtlige mineprojekter hvor som helst med en smule uranindhold skal indstilles. Det kan der ikke være tale om, for ellers må vi vinke farvel til mange potentielle miner på forhånd – uden at kende til projekternes karakter.

Som eksempel kan man fremhæve Hudson Resources' udmelding forleden, hvor selskabet meldte ud at der i prøveboringer var fundet meget lovende forekomster af Niobium og Tantalumforekomster nær Kangerlussuaq ved Sarfartooq. Det er almindelig kendt, at projektet er afsidesliggende – langt fra beboelser – og tidligere er der fundet ubetydelige uranforekomster blandt mineralerne. Skal projektet så også indstilles uden foregående undersøgelser, blot fordi der er en lille uranforekomst? Vi vil derfor med spænding afvente Naalakkersuisuts lovforslag, og der skal ikke herske nogen tvivl om, at Siumut vil deltage aktivt i arbejdet på baggrund af realiteterne. Vi skal udnytte vores ressourcer med omhu, og selvfølgelig skal råstofindustrien udvikles

miljømæssigt forsvarligt, og den eksisterende råstoflov tager også hånd om dette. Vort land skal udvikles økonomisk, hvilket ikke kan ske ved blot at bo i landet, og på lige fod med mange andre lande, som gerne vil udvikle selv og som gerne vil udnytte mulighederne.

Hovedpointen i formanden for Naalakkersuisuts åbningstale var at stille gode betingelser for en god alderdom for Aanaa (bedstemor) og Aataa (bedstefar) efter en lang beskæftigelse her i landet, men såfremt de ældre skal stilles bedre betingelser, er det essentielt at beskæftigelsesfrekvensen bliver større, for alting hænger uløseligt sammen, hvor der må findes nye indtægter. Udviklingen af større diversitet i erhvervene kræver stort af os alle, og det indebærer også udvikling af økonomien for at kunne udvikle landet. Den eneste måde vi kan fremskaffe nye indtægter på er gennem større udnyttelse af landets ressourcer. Vi har vel alle interesse i, at Grønland udvikler sig økonomisk selv bærende, og dette gøres ikke ved at højne afhængigheden af andre. Det skal ikke være sådan, at vores velbefindende skal betales af vores efterkommere.

I formanden for Naalakkersuisuts åbningstale savner vi også et af vores kerneområder, nemlig fangst, som vi i Siumut har meget klare politikker omkring, og der blev ikke nævnt et eneste ord om dette. Det gælder også for boligområdet, sundhed og handicappede. Disse emner har grundet de vanskelige vilkår været nogle af valgkampens hedeste emner, og vi må erkende at disse vigtige emner ikke blev nævnt eller berørt mere dybdegående, hvor de ellers fylder meget i regeringsførelsen af vort land.

Vi er også bekendt med, at Naalakkersuisut havde lovet øjeblikkeligt at følge op de bekymrede borgere i Uummannaq-fjorden med fremlæggelse af en strategiplan, og borgerne venter utålmodigt på dette. Fra Siumut er vi uforstående over for Naalakkersuisuts manglende svar, hvorfor vi vil henstille til Naalakkersuisut at følge op på dette snarest muligt.

Jeg forventer at vi ikke sætter spørgsmål og tror fuldt og fast på, at det land vi betræder, tilhører os, og at det suverænt er op til os at tage næste skridt uden at spørge nogen andre – eneste vej er at hjælpe hinanden og prioritere os selv – et samlet land og folk, som lever i tillid til hinanden og forsvarligt – og som er tro til sit land ved at arbejde.

Vi ved, at folk sagtens kan løfte deres ansvar og er selvstændige, og såfremt vi lever efter disse sandheder vil umyndiggørelsen af befolkningen blive mindre. Rationalisering og afbureaukratisering er eneste vej hvorpå vi kan folk ansvar.

Det er på tide, at vi begynder at indrette vores styreform og administration ud fra vores værdier og ud fra vores forudsætninger. Vi har ingen grund til skamme os, for vi bor i rigt land. Der er mange grunde til at være stolt, særligt omkring vores uddannelsesindsats, og vi ønsker at debattere mere overbevist. Hvis målet bliver for uklart og utopisk, bliver befolkningens sammenhængskraft og stolthed også mindre.

Med disse bemærkninger til formanden for Naalakkersuisuts åbningstale, glæder vi os til at deltage i debatten.